

Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

	Назва дисципліни (курсу)	Риторика та технології наукової презентації	
	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий), PhD	
	Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
	Спеціальність	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
	Освітньо-наукова програма	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
	Форма навчання	денна	
	Адреса викладання	вул. Євгена Коновальця, 36	
	Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра інформаційних технологій	
	Семестри	II	
	Обсяг	Загальна кількість годин	150
		Кількість кредитів	5
		Лекції	22
		Практичні заняття	20
		Самостійна робота	108
		Форма звітності	Іспит
		Тип дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Дисципліна за спеціалізацією (Вибіркова)
		Мова навчання	Українська, англійська
	Викладач	Гурбанська Антоніна Іванівна	
	Контактна інформація	hurbanska@ukr.net ibas.knukim@gmail.com	
	Програма дисципліни	https://elearn.knukim.edu.ua/course/view.php?id=2498	

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Курс входить до комплексу дисциплін, що викладаються аспірантам першого року навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Курс «Риторика та технології наукової презентації» зорієнтовано на розширення уявлення здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) про риторику загалом і технології наукової презентації зокрема, а також на українськомовну академічну комунікацію, мовні засоби писемного й усного академічного тексту; на формування вмінь і практичних навичок комунікативно виправдано користуватися засобами мови для створення відповідних зразків академічного письма.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: розширення уявлення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (PhD) про риторику загалом і технології наукової презентації зокрема, а також вдосконалення рівня їхньої українськомовної академічної комунікації, володіння мовними засобами писемного й усного академічного тексту; формування в аспірантів здатності вільно орієнтуватися в мовно-риторичному середовищі, умінь та навичок аналізувати й продукувати різні види наукових та соціальних текстів відповідно до мети, функціонального призначення й умов комунікативних практик; сформувати в аспірантів практичні навички наукового мовлення.

Завдання навчальної дисципліни «Риторика та технології наукової презентації»:

- забезпечити розуміння аспірантами суті та значення риторики і технологій презентації;
- ознайомити аспірантів з актуальними проблемами риторики, презентації, наукової мовної культури та сучасними тенденціями її розвитку;
- сформувати в аспірантів цілісне системне уявлення про теоретичні засади та загальні закономірності розвитку риторики як теорії красномовства, основні тенденції розвитку культури вітчизняного красномовства; ознайомити їх з основними способами мовного й невербального впливу на аудиторію, орієнтуючи на формування власного риторичного стилю на засадах гуманістичного риторичного ідеалу та комунікативної компетентності в основних жанрах красномовства.

Предмет навчальної дисципліни «Риторика та технології наукової презентації» – теоретична і практична риторика, теорія комунікації й академічного письма, жанрові особливості наукового стилю, етичні норми наукового спілкування, форми й технології наукової презентації.

Форми поточного контролю: конспект; усні повідомлення; опитування (усні відповіді); письмове виконання завдань; написання 1–2 статей (тез) із теми дисертації; редагування (колективне, індивідуальне) статей (тез); іспит.

Аспірант повинен **знати:**

- сутність основних понять навчальної дисципліни «Риторика та технології презентації»;
- особливості наукового стилю;
- специфіку усного й писемного наукового мовлення;
- властивості та структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів;
- композицію писемного наукового тексту;
- принципи композиційно-логічної побудови усної наукової доповіді, виступу;
- етику професійного дискусивно-полемічного спілкування;
- технології презентації наукового дослідження.

Аспірант повинен **уміти:**

- складати план тез, наукової статті, публічного виступу на конференції, дисертаційної роботи;
- використовувати технічні засоби для презентації результатів наукового дослідження;
- проводити наукові семінари, круглі столи, конференції тощо;
- визначати головні категорії, властивості, структуру, мовні засоби наукового тексту;
- володіти основами майстерності наукового виступу;
- нормативно вживати мовні засоби наукового стилю;
- застосовувати сучасні технології роботи з науковим текстом;
- здійснювати мовностилістичний аналіз наукового тексту;
- аргументовано, ґрунтуючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати наукове мовлення в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;
- використовувати основні засоби кодифікації (словники, довідники),
- створювати нормативні наукові тексти зі спеціальності, писати відгуки та рецензії на наукові праці, правильно вживати й оформляти цитати;
- редагувати наукові тексти різних жанрів;
- керувати аудиторією, послуговуючись вербальними й невербальними прийомами презентації наукової спрямованості, у т. ч. електронної, застосовувати методи мовного оформлення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспіранти повинні набути такі програмні **компетентності:**

загальні:

- здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях у науковій діяльності.

- здатність проведення та презентації результатів наукових досліджень на відповідному рівні з використанням інформаційних і комунікаційних технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.
- здатність працювати в міжнародному контексті.

фахові:

- розвинута здатність використовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів та технологій для підвищення ефективності та результативності функціонування інфраструктурних складових інформаційної, бібліотечної та архівної справи.
- спроможність професійно виконувати організаційно-управлінські, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринках праці

Результати навчання за дисципліною:

- уміти професійно виконувати організаційно-управлінські, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринках праці.
- застосовувати загальноприйняті засоби комунікації в діалоговому режимі з міжнародною науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності щодо проблем інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ Й ІСТОРІЯ РИТОРИКИ. АКАДЕМІЧНЕ ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

ТЕМА 1.1. РИТОРИКА ЯК НАУКА, ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Риторика як наука і навчальна дисципліна. Теоретичні засади курсу «Риторика та технології наукової презентації». Предмет, мета і завдання дисципліни, її зв'язки з іншими науками.

ТЕМА 1.2. ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО У СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ

Ораторське мистецтво у Давній Греції (Демосфен, Сократ, Аристотель та ін.).

Особливості риторики у стародавньому Римі (Цицерон, Гай Юлій Цезар та ін.).

ТЕМА 1.3. ВІТЧИЗНЯНА РИТОРИКА

Вітчизняна риторика. Мовотворчість І. Вишенського. Мовна спадщина Г. Сковороди. Риторика в Києво-Могилянській академії. Ф. Прокопович.

ТЕМА 1.4. ТЕОРЕТИЧНА РИТОРИКА. ПРАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПЕРЕКОНАННЯ

Поняття мовленнєвої діяльності. Спільні і відмінні ознаки усного і писемного мовлення. Підготовлене і непідготовлене усне мовлення. Типи наголосів (словесний, логічний, емфатичний, фразовий). Методика визначення інтегральних індексів за критеріями дослідження. Лексика і фразеологія наукового мовлення. Морфологія наукового мовлення. Практичні прийоми переконання.

ТЕМА 1.5. РИТОРИКА – НАУКА ПЕРЕКОНАННЯ

Поняття лексикографічної компетенції. Компоненти лексикографічної компетенції. Словник як головний об'єкт лексикографії. Типи словників. Корпусна лексикографія. Український мовно-інформаційний фонд. Шляхи формування лексикографічної компетенції.

Інвенція і диспозиція. Основні етапи підготовки ораторської промови. Елокуція. Техніка промови як демонстрація культури оратора. Образ оратора.

ТЕМА 1.6. АКАДЕМІЧНЕ ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Академічна риторика. Особливості реалізації публічного мовлення в академічній сфері. Публічні презентації.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА РИТОРИКА. ФОРМИ І ТЕХНОЛОГІЇ НАУКОВОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ТЕМА 2.1. НАУКОВА МОВА ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ФЕНОМЕН

«Культура мови», «культура мовлення», «культура наукової мови», «наукове мовлення», «мова науки». Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника. Мовні норми. Функціональні стилі сучасної української мови. Текст і його ознаки (зв'язність, цілісність, членованість, лінійність, інформативність, завершеність).

Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Мета функціонування наукового стилю. Сфери реалізації (писемне та усне наукове мовлення). Мовні одиниці наукового стилю. Типи мовних висловлювань у межах наукового стилю (опис, доповідь, міркування, доказ). Підстилі наукового стилю та їхні жанрові особливості. Первинні наукові тексти (монографія, дисертація, дипломні, магістерські роботи, наукова стаття, доповідь). Вторинні наукові тексти (конспекти, реферати, анотації, рецензії, тези, науково-технічні огляди, наукові звіти, резюме, протоколи засідань наукових товариств). Поділ жанрів наукового стилю мовлення за формою (великі жанри: дисертація, енциклопедія, монографія, довідник, навчальний посібник; малі – наукова стаття, реферат, анотація, тези, огляд, рецензія). Власне науковий (академічний) підстиль. Науково-навчальний підстиль. Науково-популярний підстиль.

Мета наукового мовлення. **Текст** як об'єкт вивчення різних філологічних наук. Комунікативна ситуація. Принципи ускладнення наукових текстів. Композиція наукового тексту. Ознаки наукового тексту. Види наукових текстів (оглядовий, методологічний, емпірико-фактологічний, теоретичний, пояснювальний, додатковий, змішаного типу).

ТЕМА 2.2. КОМПОЗИЦІЯ ПИСЕМНОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Композиція писемного наукового тексту. Тези. Анотація. Технології їх підготовки й написання. Правила оформлення наукової роботи. Культура читання й редагування наукового тексту.

Структурні елементи тексту (вступ, основна частина, висновки). Типи заголовків. Принципи складання плану наукового тексту. Типи планів. Рубрикація. Джерела наукової інформації. Методологічна основа дослідження. Умовні позначення. Мовне оформлення композиції наукового дослідження. Додатки. Посилання. Види цитат. Плагіат.

ТЕМА 2.3. НАУКОВА СТАТТЯ ЯК САМОСТІЙНА НАУКОВА ПРАЦЯ. НАУКОВА РЕЦЕНЗІЯ. НАУКОВИЙ ВІДГУК

Наукова стаття як самостійна наукова праця. Наукова рецензія. Науковий відгук.

Технології підготовки й написання статті, рецензії, відгуку.

Різновиди апробації наукового дослідження. Спільні та відмінні риси наукової статті та наукового виступу. Класифікація наукових статей за змістом.

Функції наукових статей (дослідницька, презентаційна, оцінна, комунікативна). Класифікація статей за способом розкриття матеріалу. Етапи підготовки статті. Формулювання назви статті. Принципи роботи над статтею. Робота над типовими мовними огріхами наукових статей.

ТЕМА 2.4. НАУКОВІ ЗАХОДИ ЯК ФОРМА НАУКОВОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА ВИЯВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ

Наукові заходи як форма наукової презентації та виявлення культури наукового мовлення. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Технології підготовки і проведення усного публічного виступу.

Поняття наукової доповіді, наукового виступу. Різновиди наукових доповідей. Принципи побудови наукових доповідей і виступів (за Л. Спанатій). Класична схема підготовки наукової доповіді. Спеціальні прийоми привернення й утримання уваги слухачів. Недоліки усного наукового мовлення.

ТЕМА 2.5. ЕЛЕКТРОННІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НАУКОВОГО ВИСТУПУ

Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови: конференція, діалог, дискусія, суперечка, диспут. Комунікативні функції електронних текстів. Електронні презентації: етапи організації, підготовки та принципи моделювання.. Електронна презентація наукового виступу.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Сутність та особливості наукового стилю української мови	4
2.	Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти. Редагування статей аспірантів	8
3.	Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови. Електронна презентація наукового виступу. Культура професійного діалогічного мовлення	8
Усього годин		20

ВИДИ РОБІТ І ЗАВДАНЬ. ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАВЧАННЯ

Види робіт для осмислення понять і практичного засвоєння курсу:

- анотування наукової літератури;
- опрацювання й коментування довідкових джерел;
- виступи слухачів із коментуванням основних положень курсу;
- проведення мовного аналізу наукових текстів;
- презентація підготовленого індивідуального навчального проєкту на обрану тему;
- обговорення питань з наукових джерел, винесених на самостійне опрацювання.

Індивідуальні завдання:

- підготовка термінологічного словника зі спеціальності.
- підготовка наукової статті з проблеми дослідження.
- підготовка друкованого варіанту наукового виступу. Підготовка навчальних проєктів:
- чинні вимоги до дисертаційних праць здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня. Чинні вимоги до оформлення використаних джерел.
- презентація з темою наукового дослідження.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Самостійна робота спрямована на закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі теоретичного вивчення дисципліни. Вона зорієнтована на формування у аспірантів базових наукових та професійних компетентностей та умінь, необхідних для самостійної роботи з літературою. Метою самостійної роботи є формування у майбутніх докторів філософії теоретичних та практичних підвалин для реалізації ними концепції «освіта впродовж життя». Виконання самостійної роботи дозволяє сформуванню індивідуальну освітню траєкторію здобувача освіти у процесі опрацювання ним предметного наповнення освітньої програми.

Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять.

Під час лекційного заняття контроль за самостійною роботою здійснюється у формі короткого письмового опитування напочатку або наприкінці лекції. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання, перевіряються на предмет їх виконання на кожній лекції. На лекційному занятті здійснюється перевірка опрацьованості матеріалів, що виносяться на самостійне вивчення в рамках попередньої теми.

Контроль за самостійною роботою здійснюється в усній формі (співбесіда, дискусія, обговорення, виконання завдань, що передбачають пошук нестандартних рішень, творчі наукові конференції тощо) під час проведення лекції-конференції та практичних занять.

Підсумковий контроль за самостійною роботою включає семестровий контроль. Навчальний матеріал, передбачений для опрацювання у формі самостійної роботи, виносяться на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Бали, отримані аспірантами за виконання самостійної роботи, враховуються при підрахунку загального рейтингового балу з дисципліни.

Критеріями оцінки результатів самостійної роботи є: оцінка рівня засвоєння аспірантом навчального матеріалу, що винесений на самостійне вивчення; умінь практичного використання отриманих теоретичних знань при виконанні практичних завдань; умінь правильного оформлення матеріалів, що засвідчують виконання самостійної роботи у належному обсязі та згідно з висунутими вимогами.

В умовах запровадження дистанційної форми навчання перевірка самостійної роботи здійснюється у тестовій формі за допомогою електронних ресурсів на різних платформах та під час проведення занять в онлайн-форматі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: навч. посіб. Львів : Світ, 2001. 240 с.
2. Академическое письмо. От исследования к тексту : учеб. / Ю. М. Кувшинская, Н. А. Зевахина, Я. Э. Ахапкина, Е. И. Гордиенко ; под ред. Ю. М. Кувшинской. Москва : Изд-во Юрайт, 2019. 284с.
3. Античные риторика. Москва : Изд-во Московского университета, 1978. 352 с.
4. Бахтин М. М. Основы словесного творчества. Москва : Искусство, 1986. 445 с.
5. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
6. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: навч. посіб. Київ : Кондор, 2003. 264 с.
7. Вінніков В. А. Пам'ятка молодим ученим з написання наукових праць. *Український радіологічний журнал*. 2009. № 17. С. 7–9.
8. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія. Черкаси : Брама-Україна, 2008. 400 с.
9. Гончарова О. М. Античне красномовство як феномен європейської культури: монографія. Київ : НАКККіМ, 2013. 408 с.
10. Иванов Л. Ю. Текст научной дискуссии : Дейксис и оценка. Москва : НИП «2Р», 2002. 208 с.
11. Коваленко С. М. Сучасна риторика : навч.-практ. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 184с.
12. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української наукової мови. Структура наукового тексту. Київ, 1970. 306 с.
13. Короткина И. Б. Академическое письмо : процесс, продукт и практика : учеб. пособ. Москва : Юрайт, 2017. 295с.
14. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
15. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2003. 311 с.
16. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
17. Сагач Г. М. Риторика: навч. посіб. Київ : Вид. дім «Ін Юре», 2000. 565 с.
18. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.
19. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 220 с.
20. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
21. Сурмін Ю. Науковий текст : специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184с.

22. Фоменко М., Мацюк З. Красномовство : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 252с.
23. Шейнов В. П. Риторика. Минск : Амалфея, 2000. 592 с.
24. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: метод. поради [3-тє вид., випр. і доп.] / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. Київ : Редакція «Бюлетня Вищої атестаційної комісії України», вид-во «Толока», 2005. 80 с.

Додаткова

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003. 432с.
2. Барєбина Н. С., Егорова Н. С. Аргументация в академическом письме: практикум. Иркутск : Изд-во БГУ, 2018. 58с.
3. Бойко Р. В., Фролов М. О. Без компіляцій і плагіату! *Бюлетень ВАК України*. Київ, 2008. № 12. С.11–13.
4. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти. *Філософська думка*. Київ, 2014. № 5. С. 110–122.
5. Бойченко Н.М. Етичні аспекти університетських цінностей. *Гуманітарно-релігієзнавчий вісник*. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2014. № 1 (1). С. 37–43.
6. Василевич А. П. Как слово наше отзовется? (Опыт исследования качества научного выступления). *Энергия*. 2006. № 2. С. 61–66.
7. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови : навч. посіб. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 256с.
8. Гінзбург М. Д. Десять відомих правил українського ділового та наукового стилю, зведені в систему. *Стандартизація, сертифікація, якість*. Київ, 2004. № 2. С.22–28.
9. Дикань С. А. Плагіат в освіті : походження, причини та шляхи подолання. *Безпека життєдіяльності*. Київ, 2007. № 5. С.16–20.
10. Довідник з культури мови. Київ : Вища школа, 2005. 399с.
11. Євсєєва Г. П., Савицький М. В. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. Дніпропетровськ, 2014. № 8. С. 54–62.
12. Жайворонок В. В. та ін. Українська мова в професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 431с.
13. Зелінська Н. В. Сучасний науковий дискурс : парадокси розвитку. *Вісник КМУ*. 2004. Вип. 3. С.13–25.
14. Іржі Томан. Мистецтво говорити. Київ : Політвидав, 1989. 292 с.
15. Попова Н. Г., Коптяєва Н. Н. Академическое письмо : статьи IMRAD : учеб. пособ. Екатеринбург : ИФиПУрО РАН, 2015. 160с.
16. Тихонкова І. О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). *Наука України у світовому інформаційному просторі* : зб. наук. пр. Київ, 2015. Вип. 11. С.100–106.

17. Ярская-Смирнова Е. Создание академического текста : учеб. пособ. Москва : ООО «Вариант»: ЦСПГИ, 2013. 156 с.

Інформаційні ресурси

1. Академічна доброчесність : проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих учених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ ; Таксон, 2016. 234 с. URL : http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf
3. Короткина И. Б. Оценка академического и научного текста в трех измерениях академической грамотности. *Ценности и смыслы*. 2017. №6(52). С.109–126. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-akademicheskogo-i-nauchnogo-teksta-v-treh-izmereniyah-akademicheskoy-gramotnosti>
4. Короткина И. Б. Свое и чужое: проблемы использования источников в научном тексте. *Высшее образование в России*. 2015. № 2. С. 142–150. URL : <http://vovr.ru/nom22015.html>
5. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : методичні поради / Л.В. Савенкова, С.О. Чуканова. Київ : УБА, 2016.
URL:http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10872/Chukanova_Navchannia_studentiv_akademichnii_dobrochesnosti_u_bibliotetsi_VNZ.pdf?sequence=1
6. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні. URL : <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2019/3/28/marta.pdf>
7. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6WbnRzT2pGNUhoY2c/view>